

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

80

Vragen van het lid **Van der Wal** (VVD) aan de Minister en de Staatssecretaris van Defensie over *het artikel «Vrijwillig dienjaar» is succes, zegt Defensie: bijna driekwart wil blijven»* (ingezonden 23 augustus 2024).

Antwoord van Staatssecretaris **Tuinman** (Defensie) (ontvangen 26 september 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 2544

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel *«Vrijwillig dienjaar» is succes, zegt Defensie: bijna driekwart wil blijven?*¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u aangeven hoeveel vacatures er op dit moment openstaan bij het Ministerie van Defensie die door jongeren, die het vrijwillige dienjaar hebben gevolgd, zouden kunnen worden ingevuld?

Antwoord 2

Op 1 juli 2024 waren er 10.559 vacatures voor beroepsmilitairen en 1.089 vacatures voor burgers (totaal 11.648 vacatures). Dienjaarmilitairen hebben een relatief korte opleiding genoten en zijn derhalve (nog) niet gekwalificeerd voor het vervullen van vacatures waarvoor specialistische kennis en/of vaardigheden vereist zijn. Niet elke vacature is daarmee geschikt. In de praktijk wordt wel gekeken op welke manier functies geschikt gemaakt kunnen worden voor dienjaarmilitairen.

Vraag 3

Deelt u de mening dat het aantal vacatures bij Defensie zo spoedig mogelijk moet worden ingevuld, om daarmee de veiligheid en weerbaarheid van Nederland te garanderen?

¹ NOS, 22 augustus 2024, «Vrijwillig dienjaar» is succes, zegt Defensie: bijna driekwart wil blijven (<https://nos.nl/artikel/2534113-vrijwillig-dienjaar-is-succes-zegt-defensie-bijna-driekwart-wil-blijven>)

Antwoord 3

Ja.

Vraag 4

Om welke redenen worden de ruim 2.000 overige aanmeldingen primair afgewezen om aan te sluiten bij de tweede lichting van het vrijwillig dienjaar, aangezien in het artikel wordt geschreven dat zich rond de 3.000 deelnemers hadden aangemeld voor de tweede lichting van het vrijwillig dienjaar, waar slechts 500 à 600 deelnemers worden toegelaten?

Antwoord 4

Alle sollicitanten wordt de mogelijkheid geboden om in latere lichtingen te starten, als zij het selectie- en keuringstraject positief hebben doorlopen. Inmiddels zijn de beschikbare plekken voor 2024 nagenoeg gevuld en worden de opkomsten van begin 2025 gevuld.

De redenen dat kandidaten afvallen gedurende het traject zijn divers. Een derde van de kandidaten valt uit tijdens het militaire selectie- en keuringstraject en een deel van de kandidaten trekt zich terug gedurende het aannametraject. Een deel van de kandidaten solliciteert bewust voor een bepaalde periode en wil niet op een ander moment opkomen. Op dit moment zitten van de ruim 4.000 sollicitanten nog ongeveer 1.000 kandidaten in het aannametraject.

Vraag 5

Welke acties onderneemt u om de jongeren die zijn afgewezen voor het vrijwillig dienjaar gemotiveerd te houden voor een volgende lichting?

Antwoord 5

Er is regelmatig contact met de kandidaten die het selectie- en keuringstraject positief hebben doorlopen, tot aan de start van hun dienjaar. Er zijn meerdere opkomsten per jaar. Kandidaten kunnen deelnemen aan een aantal activiteiten, zoals een bivak te velde of een vaartocht op een opleidingsschip. Deze moeten hen enthousiast houden en ook een realistisch beeld geven voordat zij starten met het dienjaar. Dit najaar wordt een online portaal gelanceerd dat de kandidaten zal begeleiden gedurende het aannametraject en hen moet ondersteunen in hun voorbereiding. Tot slot wordt onderzocht welke (civiele) competenties ontwikkeld en/of opleidingen aangeboden kunnen worden in de aanloop naar het dienjaar, zoals bijvoorbeeld een groot rijbewijs. Dit zal tevens hun inzetbaarheid bij het dienjaar vergroten.

Vraag 6

Kunt u aangeven welke financiële, technische, organisatorische en regelgevende knelpunten er momenteel zijn geïdentificeerd in het realiseren van het uitbreiden van het aantal beschikbare plaatsen in het vrijwillig dienjaar voor volgende lichtingen?

Antwoord 6

Om snel te kunnen starten met het dienjaar is gebruik gemaakt van de niet benutte capaciteiten en middelen als gevolg van de personele ondervulling. Op dit moment zijn de beschikbare instructeurs en opleidingsfaciliteiten het grootste knelpunt in de dienjaarketen vanwege de geplande groei van de instroom van nieuwe militairen. Ook is er aandacht voor voldoende ruimte om te oefenen en aantrekkelijke werk-, opleidings- en verblijfsomstandigheden op de kazernes. Tenslotte moeten voldoende werkplekken geïdentificeerd worden waarop dienjaarmilitairen met een relatief korte opleiding hun werkzaamheden verantwoord kunnen vervullen (zie ook het antwoord op vraag 2).

Vraag 7

Welke maatregelen neemt u om deze knelpunten weg te nemen?

Antwoord 7

Defensie investeert de komende jaren in uitbreiding van opleidings- en trainingscapaciteit, extra ruimte voor Defensie om te oefenen, verhoging van munitievoorraden en vastgoed dat past bij een moderne en toekomstbestendige krijgsmacht. Deze investeringen zijn ook nodig voor de uitbreiding van

het dienstjaar. Daarnaast is het dienstjaar onderdeel van de plannen voor een schaalbare krijgsmacht zoals uiteengezet in de brief «Een dienstmodel dat past bij een schaalbare krijgsmacht» (36 124, nr. 45).

Vraag 8

Zijn er al mogelijkheden verkend om voor het vrijwillig dienstjaar samen te werken met grote werkgevers in Nederland in de publieke en private sector? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Gedurende het eerste jaar heeft de focus gelegen op het inrichten van het dienstjaar. Bij de doorontwikkeling van het dienstjaar naar een dienstmodel zal worden bekeken hoe de samenwerking met werkgevers in de publieke en private sector kan worden versterkt. Bijvoorbeeld door afspraken te maken met civiele werkgevers over de doorstroom van dienstjaarmilitairen naar bedrijven en publieke organisaties bij gelijktijdige beschikbaarheid en inzetbaarheid als reservist voor Defensie.

Vraag 9

Ziet u mogelijkheden, zoals beschreven in het hoofdlijnenakkoord, om het aantal plaatsen voor het vrijwillig dienstjaar versneld uit te breiden? Zo ja, hoeveel plaatsen acht u in de nabije toekomst haalbaar?

Antwoord 9

Ja, die mogelijkheden zien wij. De uitbreiding van het aantal dienstjaarmilitairen vormt onderdeel van het plan om op te schalen naar een instroom van circa 9.000 nieuwe militairen per jaar vanaf 2029, waarvan 4.000 dienstjaarmilitairen. Voor 2025 is een uitbreiding voorzien naar 1.000 dienstjaarmilitairen. We verwachten in 2025 boven dit aantal te kunnen realiseren. In de jaren daarna gaan we het aantal dienstjaarmilitairen verder opschalen, waarbij de ontwikkeling van de animo onder jongeren, de vulling met beroepsmilitairen en het absorptievermogen bij de krijgsmachtdelen belangrijke variabelen zullen zijn voor deze opschaling.

Vraag 10

Deelt u de mening dat een versnelde uitbreiding van het vrijwillig dienstjaar een grote bijdrage kan leveren aan de versterking van onze defensie?

Antwoord 10

De dreiging in de wereld is reëel en maakt dat we Defensie moeten versterken. Dat is geen keus. Met de eerste positieve resultaten van het dienstjaar concludeer ik inderdaad dat de uitbreiding van het dienstjaar hieraan een belangrijke bijdrage kan en moet leveren. Zowel de bijdrage gedurende het jaar als het aantal dienstjaarmilitairen dat na het dienstjaar doorstroomt binnen Defensie. Hiermee wordt namelijk een structurele bijdrage geleverd aan de vulling en bezetting van de krijgsmacht. De in de komende jaren geplande uitbreiding van het aantal dienstjaarmilitairen is het afgelopen jaar al versneld ten opzichte van de initiële plannen. We onderzoeken nu de mogelijkheden om nog sneller op te schalen, rekening houdend met het absorptievermogen van de krijgsmacht. Negatieve ervaringen door bijvoorbeeld verving, risicovolle werksituaties of het niet beschikbaar zijn van uitrusting of munitie zullen de animo voor het dienstjaar dan doen afnemen. Defensie wil dienstjaarmilitairen juist een positieve, relevante ervaring meegeven en een helder en reëel beeld van de toekomstmogelijkheden om bij te kunnen dragen aan de versterking van onze defensie.